සා. පෙළ. සිංහල ~ සමාස

ඒකකය~ 15 වැඩපොත

- සමාස විධි පහ හැඳින්වීම
- පෙළ පොත අභ්‍යාස හා පිළිතුරු

(පසුගිය විභාග ප්‍රශ්නද ඇතුළත් කර ඇත.)

(පිළිතුරු සහිතයි)

සැකසුම - හසිත හෙට්ටිආරච්චි
(Dip. In Sci. N.I.E./O.U.S.L.)

{15 ඒකකය - සමාස : පෙළ පොත සියලූ අභ්‍යාස සමග ඒකකය සම්පූර්ණයෙන් ආවරණය වන පරිදි සකස් කර ඇත.}

15 සමාස

- පද කීපයක් කෙටි කොට ගැනීමෙන් එක් පදයක් බවට සකස් වුණු පද **සමාස නාම** යනුවෙන් හැඳින්වෙයි. ලේඛනයේ හා භාෂණයේ දීර්ඝත්වය අඩු කොට සංක්ෂිප්ත ගුණය ඇති කිරීම සඳහා සමාස නාම පද උපකාර වේ.

01 ගුරු ද දෙගුරුන් ද -…………………...……….
02 ශිෂ්‍යයෝ ද ශිෂ්‍යාවෝ ද -……………..………...
03 තුරු ද ලතා ද -……………………..……...…...
04 මඳ වේගයෙන් හමන සුළඟ -…………………...
05 ගමනින් වූ විඩාව -………..……...……………..
06 හිරුගේ රුස් -……………………………..…...
07 කුරුල්ලන්ගේ ගී -……………………………....
08 කැලෑවෙහි මල් -…..……...……………………..
09 (මනා වූ) සුගඳ -……...…………………………..
10 ගත ද සිත ද -……...………………………..…..
11 පා සතරක් ඇත්තවුන්ගේ -………...……………..
12 හිරු බසින දිශාව -……………...………………...
13 ගුරුන්ගේ බසට -………...……………………...
14 (ඉතා) ඉ + මිහිරි -……...………………..……...

- සිංහල භාෂාවේ සමාස විධි **පහකි.**

1. අව්‍යය සමාසය
2. විභක්ති සමාසය
3. විශේෂණ සමාසය
4. අන්‍යාර්ථ සාමාසය
5. ද්කාරාර්ථ සමාසය

1 අව්‍යය සමාසය

- අව්‍යය පදයක් (උපසර්ගයක් හෝ නිපාත පදයක්) වෙනත් පදයකට මුලින් යෙදී සිදු වන්නේ **අව්‍යය සමාසය** යි.
- **උපසර්ගයක්** මුලින් යෙදී සමාස වීම
  - 1 උප + වනය (සමීප වනය) - ……..……………..……………………….
  - 2 අනු + බලය (පිටුබලය) - ………………..…………………………….
  - 3 කු + කවි (නරක කවියා) - ……………………………………………
  - 4 දු + සිරිත් (නරක සිරිත්) - ……………………………..……………
  - 5 සු + මිහිරි (ඉතා මිහිරි) - ………………………………………………
  - 6 ප්‍ර + බල (උසස් බල ඇති) - …………………………..……………
- **න නිපාතය** ව්‍යඤ්ජන අක්ෂරයකට මුලින් යෙදේ නම් ඊට **අ** ආදේශ වේ.
  - 1 න + කුසල (කුසල් නො වනුයේ) - ………………………………….
  - 2 න + ප්‍රමාණ (ප්‍රමාණ නැත්තේ) - ………...…………..…………
- **න නිපාතය** ස්වර අක්ෂරයකට මුලින් යෙදේ නම් ඊට **අන්** ආදේශ වේ.
  - 1 න + අවශ්‍ය (අවශ්‍ය නො වනුයේ) - ……………………..……..…..
  - 2 න + අලස් (අලස නො වන්නේ) - ………………………………
  - 3 න + ඖචිත්‍ය (උචිත භාවයක් නැත්තේ) - ………………...………...

- ව්‍යඤ්ජන අක්ෂරයකට පූර්වයෙන් යෙදෙන 'න' නිපාතය ඇතැම් විට නො, නු ස්වරූපයෙන් ද සිටී.

    1 න + කැමති (කැමති නො වන්නේ) - …………………………..……..

    2 න + සුදුසු (සුදුසු නො වනුයේ) - ……………………………..……..

2 විභක්ති සමාසය

- ප්‍රථමා හා ආලපන යන විභක්ති දෙක හැර සෙසු විභක්තීන්ට අයත් පදයක් මුලින් යෙදී සිදු වන සමාසය **විභක්ති සමාසය** නම් වේ.

1) කර්ම විභක්ති සමාසය

1 ගවයන් පාලනය කරන්නේ - ……………………………..……..

2 මෙහෙ කරන්නී - ……………………………..……………..……..

3 කම් (වැඩ) කරන්නේ - ……………………………..…………..

4 ගත් (ග්‍රන්ථ) කරන්නේ - ……………………………..………

2) කර්තෘ විභක්ති සමාසය

1 පරා විසින් පුටුයේ - ……………………………………..……..

2 දෙවියන් විසින් කියන ලද - ………..………………..……..

3) කරණ විභක්ති සමාසය

1 කිරෙන් පිසූ බත් - ……………………………………..……..

2 අතින් කළ කම් (වැඩ) - ……………………………..……..

4) සම්ප්‍රදාන විභක්ති සමාසය

1 ජනයාට ප්‍රිය - ……………………………..……..

2 මුනිඳුට කරන පුද - ……………………..……..

5) අවධි විභක්ති සමාසය

1 ගින්නෙන් වන බිය - ……………………..……..

2 වැස්සෙන් ලැබෙන ජලය - ……………..……..

6) සම්බන්ධ විභක්ති සමාසය

1 ඇතාගේ දළ - ……………………………..……..

2 මවගේ කිරි - ……………………………………..

7) ආධාර විභක්ති සමාසය

1 රටෙහි වැසි - ……………………………………..

2 සරත් කාලයෙහි සඳ - ……………..………..

3 විශේෂණ සමාසය

- විශේෂණ හා විශේෂ්‍ය පද දෙකක් සම්බන්ධ වී සිදු වන සමාසය **විශේෂණ සමාසය** යි.

1) විශේෂණ මුලින් යෙදීම

1 නිල් + මහනෙල් (නිල් පැහැ වූ මහනෙල්) - ………………………..

2 රජ + කුමරු (රාජ කුමාරයා) - ……………………..……..

3 සුදු + මල් (සුදු පැහැ වූ මල්) - ……………………………..

4 දිගු + වරල (දික් වූ වරල) - ………………………………....

2) විශේෂ්‍ය මුලින් යෙදීම

1 සේනක + පඩි (පඩිවරයකු වූ සේනක) - ………………………..

2 ගවුම් + පොඩි (පොඩි ගවුම්) - ……………………..………...

3) උපමාවාචී අර්ථ මුලින් යෙදීම

1 සඳ + වත (සඳ වැනි වත) - ……………………………………………

2 මුතු + දත් (මුතු වැනි දත්) - ……………………………………………

3) උපමාවාචී අර්ථ අගට යෙදීම

1 පා + පියුම (නෙලුම් මලක් වැනි පාද) - ……………………………………

2 මුව +තඹර (තඹර වැනි මුව) - ………………………………………………

4) සංඛ්‍යාවාචී පදයක් යෙදීම

1 දස + රජදම් - ……………………………………………

2 තුන් + බිය - ……………………………………………

4 අන්‍යාර්ථ සමාසය

- වෙන් වූ අර්ථ ඇති පද දෙකක් එකතු වී එම පදවල අර්ථයට වඩා වෙනස් වූ සමාසය (අන්‍ය වූ) අර්ථයක් පළ කරන සමාසය **අන්‍යාර්ථ සමාසය** නම් වේ.

1 සිය + පත් (පත් සියයක් ඇත්තේ) - ……………………………………

2 ති + නෙත් (නෙත් තුනක් ඇත්තේ) - ……………………………………

3 තාර + පති (තරුවලට අධිපති වූයේ) - …………………………………

4 මල් + අවි (මල් අවි දරන්නේ) - ……………………………………………

5 දිග් + ඇස (දික් වූ ඇස් ඇත්ති) - ……………………………………………

6 දස + බල (බල දහයක් ඇත්තේ) - ……………………………………………

5 දකාරාර්ථ සමාසය

- ද නිපාතයෙන් සම්බන්ධ වී ඇති වෙන් වෙන් අර්ථ ඇති පද **ද** නිපාතය නැතිව ගැළපීම **දකාරාර්ථ සමාසය** නම් වේ.

1 දුක ද සැප ද - ……………………………………………

2 රන් ද රිදී ද - ……………………………………………

3 ඉර ද හඳ ද තරු ද - ……………………………………

4 දරුවෝ ද දැරියෝ ද - …………………………………

5 අක්කා ද නංගී ද - ……………………………………

- සමාස වූ පද එක් කොට හෝ වෙන් කොට එක ම ලේඛනයක සමරූපතාවෙන් යුතුව භාවිතය (සැම තැන ම එක් ක්‍රමයක් අනුගමනය කිරීම) යෝග්‍ය වේ.

උදා - 1 ……………………/…………………… 2 ……………………/……………………

3 ……………………/……………………

- අව්‍යය සමාසයෙන් එක් වූ පද එක් පදයක් සේ ලිවිය යුතු වෙයි.

උදා - 1 …………………… 2 …………………… 3 ……………………

4 …………………… 5 …………………… 6 ……………………

- අන්‍යාර්ථ සමාස පද ද එක් කොට ලිවීම යෝග්‍ය වේ.

1 .... 2 ....

- කර්ම විභක්ති සමාස පද ද එක් කොට ලිවිය යුතු ය.

1 .... 2 .... 3 ....

- **මහාචාර්ය ජේ.බී. දිසානායක මහතා** සමාස නාම පද තවත් අයුරකින් තුන් වැදැරුම් කොට දක්වයි.

1. ද්විපද සමාස (පද දෙකක් එක් වීමෙන් සැදෙන සමාස)

උදා - 1 අග + නුවර - .... 2 අඹ + යාළුවෝ - ....

3 කෙටි + කතා - .... 6 ගුණ + දහම් - ....

2. ත්‍රිපද සමාස (පද තුනක් එක් වීමෙන් සැදෙන සමාස)

උදා - 1 අට දා ගේ - .... 2 බක් මහ අකුණු - ....

3 සඳ කඩ පහණ - .... 4 දිය වඩන නිලමේ - ....

3. චතුෂ්පද සමාස (පද හතරක් එක් වීමෙන් සැදෙන සමාස)

උදා - 1 කව් මිණි මල් දම - .... 2 ඇත් අස් රිය පාබල - ....

3 මහ වැලි ගං තෙර - .... 4 මල් වතු නා හිමි - ....

- සාම්ප්‍රදායික සමාස විධි පහට අයත් වන පද ද නූතන ව්‍යවහාරයේ ඇති වචන ද සමාස ලෙස යෙදෙන තැන් මීට ඇතුළත් වේ. මේ සමාස පද එක් කොට හෝ වෙන් කොට ලිවිය හැකි ය. **දහම් සරණ** වැනි පැරණි සිංහල ගද්‍ය ග්‍රන්ථවල විසි තිස් ගණන් සංස්කෘත වචන එක් වී සැදුණු සමාස පද ද දක්නට ලැබේ.

1. පහත දැක්වෙන පද සමාස කොට ලියන්න.

1 ඇළ ද දොළ ද - .... 2 ගල් වැනි හිත් - ....
3 සු + දන - .... 4 රජුගේ නියෝග - ....
5 දුක ද සැප ද - .... 6 මල් වැනි වැස්ස - ....
7 මලෙහි පැණි - .... 8 කු + කවියා - ....
9 සඳෙහි එළිය - .... 10 තරුණයෝ ද තරුණියෝ ද - ....

2. පහත දැක්වෙන සමාස පද කවර විභක්තියකට අයත් දැයි සඳහන් කරන්න.

1 මැටියෙන් කළ බඳුන් - .... 2 පිනට දෙන හාල් -.............................
3 බිඟුන්ගේ නද -................................... 4 වැඩ කරනුයේ -..................................
5. වේයන් විසින් නැගූ පස් -...................... 6 ගමෙහි වැසි - ....
7 කෘමින්ගෙන් වන හානි - .... 8 රනින් කළ අබරණ - ....
9 ළමයින් සඳහා ලියූ පොත් - ....10 රජුගේ පිරිස - ....

3. පහත දී ඇති වාක්‍යවල තද කළු අකුරින් මුද්‍රිත කොටස් සඳහා සුදුසු සමාස පද ලියන්න.

1 අපි සීගිරිය නගින අතර **ගලින් බැඳි පඩි** ගණන් කළෙමු. - ....
2 **සතුන්ට දක්වන කරුණාව** මිනිසුන් වෙතින් ඈත් වෙමින් පවතී. - ....
3 සැදැහැතියෝ **ඉතා පිරිසිදු** වතින් සැරසී බෝමළුවට රුස් වූහ. - ....
4 **තරුණයෝ ද තරුණියෝ ද** උත්සවය සංවිධානය කිරීමට වෙහෙසුණහ. - ....
5 අප සමාජය වනසන **නරක සිරිත්** පිටු දැකිය යුතු ය. - ....
6 පුරාවිද්‍යා කැණීම්වල දී **මැටියෙන් කරන ලද බඳුන්** කීපයක් හමු විය. - ....
7 දරුවා **කිරි වැනි දත්** විදහා සිනා සුණේ ය. - ....
8 ඔවුහු **ගුණ ද නුවණ ද** වැඩුණු දරුවෝ වූහ. - ....
9 අපි සියල්ලෝ ම **ශ්‍රී ලංකාවේ වැසියෝ** වෙමු. - ....
10 ඉන්දීය සාගරයේ **ඉතා බලවත්** භූමිකම්පාවක් ඇති විය. - ....

15 සමාස - පසුගිය විභාග ප්‍රශ්න

13. 'කැවුම්කිරිබත්' යන්න අයත් වන්නේ,
(1) විභක්ති සමාසයට ය. (2) දකාරාර්ථ සමාසයට ය.
(3) අන්‍යාර්ථ සමාසයට ය. (4) විශේෂණ සමාසයට ය.

15. මුලින් දී ඇති ව්‍යාකරණ ප්‍රවර්ගයට අයත් **නොවන** පදයක් සහිත වරණය තෝරන්න.
(1) සන්ධි - දකුණත, මැදැඟිල්ල, පත්තිරු, දැස
(2) සමාස - ඉරහඳ, වනමල්, පන්සිල්, මුහුදුදිය,
(3) මිශ්‍රක්‍රියා - බලමින්, කරමින්, ගොසින්, නටමින්
(4) තද්ධිත - ධාර්මිෂ්ඨ, ස්වර්ණමය, පාපතර, මධුරතම

2019 o/L

(v) පහත සඳහන් පද අයත් වන සමාස ප්‍රභේදය ලියන්න.
(අ) අනුබල (ආ) මලවී

---

10. 'රතුපුල්' යන්න අයත් වන්නේ,
(1) අන්‍යාර්ථ සමාසයට ය. (2) විශේෂණ සමාසයට ය.
(3) විභක්ති සමාසයට ය. (4) අව්‍යය සමාසයට ය.

2018 o/L

---

10. 'තාරපති' යන වචනය අයත් වන්නේ,
(1) විශේෂණ සමාසයට ය. (2) දකාරාර්ථ සමාසයට ය.
(3) අන්‍යාර්ථ සමාසයට ය. (4) විභක්ති සමාසයට ය.

18. පද කිහිපයක් කැටි කොට ගැනීමෙන් තනි පදයක් බවට සකස් වීම,
(1) තද්ධිත නාමයි. (2) සමාස නාමයි. (3) කෘදන්ත නාමයි. (4) සර්ව නාමයි.

23. **වැරදි** අදහස දෙන වාක්‍යය තෝරන්න.
(1) කුකවි යනු අව්‍යය සමාසය සඳහා නිදසුනකි.
(2) බුජ බල යන්නෙහි අර්ථය බාහු ශක්තිය යන්නයි.
(3) 'කියග මගිය එනු කොහි සිට' යන වාක්‍යයේ කියග යනු පූර්ව ක්‍රියාවකි.
(4) අනුජාත යන වචනයේ අනු යනු උපසර්ගයකි.

2017 o/L

(vii) පහත සඳහන් වාක්‍යයේ ඇතුළත් සමාස පද **දෙක** නම් කරන්න.
"අධ්‍යාපන චාරිකාවට සහභාගී වූ දරුදැරියෝ ඉමිහිරි ගී ගයමින් විනෝද වූහ."

---

10. 'අනවශ්‍ය' යන වචනය අයත් වන්නේ,
(1) විශේෂණ සමාසයට ය. (2) විභක්ති සමාසයට ය.
(3) අන්‍යාර්ථ සමාසයට ය. (4) අව්‍යය සමාසයට ය.

2016 o/L

---

9. **අන්‍යාර්ථ සමාසයට** උදාහරණයක් වන්නේ,
(1) නැගෙනහිර ය. (2) පාපියුම් ය. (3) ඉමිහිරි ය. (4) කෘමිහානි ය.

2015 o/L

---

32. තරුපති යන පදය අයත් වන්නේ,
(1) අව්‍යය සමාසයටයි (2) විශේෂණ සමාසයටයි
(3) විභක්ති සමාසයටයි (4) අන්‍යාර්ථ සමාසයටයි

2013 o/L

---

18. **අව්‍යය සමාසය** සඳහා උදාහරණයක් සහිත වරණය තෝරන්න.
(1) ඇළදොළ (2) සහපැජ් (3) අස්ථිර (4) කිරිබත්

(iv) පහත සඳහන් පද **දෙක** කවර සමාසවලට අයත් දැයි නම් කරන්න.
(අ) අඹුදරු (ආ) මඳපවන්

2012 o/L

---

10. "අකුසල්" යන වචනය අයත් වන්නේ,
1. විශේෂණ සමාස ය. 2. විභක්ති සමාස ය. 3. අව්‍ය සමාස ය. 4. අන්‍යාර්ථ සමාසය.

12. 'කිරිබත් ' යන වචනය අයත් වන්නේ,
1. විශේෂණ සමාසයට ය 2. අව්‍යය සමාසයට ය
3. විභක්ති සමාසයට ය 4. අන්‍යාර්ථ සමාසයට ය

Term test

- පහත සඳහන් විග්‍රහයන්ට අදාළ සමාස පදය ලියා කුමන සමාස වර්ගයට අයත්දැයි නම් කරන්න.

1) ඉර ද හඳ ද - ....
2) කළු පාටින් යුත් තද ගල - ....
3) මෙහෙ කරනුයේ - ....
4) ලිපි කරනුයේ - ....
5) සඟුන් විසින් කියන පිරිත් - ....
6) ගිහියන් විසින් කියන පිරිත් - ....
7) වත් සයක් ඇත්තේ - ....
8) අතින් කරන කම් - ....
9) කිරෙන් පිසූ බත් - ....
10) වනයේ ඇති මල් - ....
11) අඳුරු ස්වභාවය ඇති කුටිය - ....
12) විෂ ඇති දළ - ....
13) දොසක් නොවන - ....
14) අයහපත් සිරිත් - ....
15) දියෙහි සෙවෙල් - ....
16) සහසක් කර ඇත්තේ - ....
17) බුදුන් පිණිස පවත්වන පූජා - ....
18) ශිෂ්‍යයන්ට දෙන ආධාර - ....
19) මුවාගේ හම - ....
20) දිවි ද වග ද වලස් ද - ....
21) ග්‍රහයන්ගෙන් වන දොස් - ....
22) හෙළයන්ගේ බස - ....
23) සතුරන්ගෙන් වන බිය - ....
24) හිරු නැගෙන දිසාව - ....
25) රජුන්ගේ භෝජන - ....
26) පොළයෙහි තෙල් - ....
27) ගොඩින් හමන සුළං - ....
28) මිතිස් නොවන - ....
29) ඇස් පහක් ඇත්තේ - ....
30) රුවන් තුන - ....

My Tute. (071-9020298)

15 සමාස

- පද කිපයක් කෙටි කොට ගැනීමෙන් එක් පදයක් බවට සකස් වුණු පද සමාස නාම යනුවෙන් හැඳින්වෙයි.

1 ගුරු ද දෙගුරුන් ද - ......ගුරු දෙගුරුන්......
2 ශිෂ්‍යයෝ ද ශිෂ්‍යාවෝ ද - ......ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවෝ......
3 තුරු ද ලතා ද - ......තුරු ලතා......
4 මඳ වේගයෙන් හමන සුළඟ - ......මඳ සුළඟ......
5 ගමනින් වූ විඩාව - ......ගමන් විඩාව......
6 හිරුගේ රැස් - ......හිරු රැස්......
7 කුරුල්ලන්ගේ ගී - ......කුරුලු ගී......
8 කැලෑවෙහි මල් - ......කැලෑ මල්......
9 (මනා වූ) සුගඳ - ......සුවඳ......
10 ගත ද සිත ද - ......ගත සිත......
11 පා සතරක් ඇත්තවුන්ගේ - ......සිවුපාවුන්ගේ......
12 හිරු බසින දිගාව - ......බටහිර......
13 ගුරුන්ගේ බසට - ......ගුරු බසට......
14 (ඉතා) ඉ (+) මිහිරි - ......ඉමිහිරි......

- සිංහල භාෂාවේ සමාස විධි පහකි.

1. අව්‍යය සමාසය
2. විභක්ති සමාසය
3. විශේෂණ සමාසය
4. අන්‍යාර්ථ සාමාසය
5. ද්වන්ද්වාර්ථ සමාසය

1 අව්‍යය සමාසය

- අව්‍යය පදයක් (උපසර්ගයක් හෝ නිපාත පදයක්) වෙනත් පදයකට මුලින් යෙදී සිදු වන්නේ අව්‍යය සමාසය යි.
- උපසර්ගයක් මුලින් යෙදී සමාස වීම

1 උප + වනය (සමීප වනය) - ......උපවනය......
2 අනු + බලය (පිටුබලය) - ......අනුබලය......
3 කු + කවි (නරක කවියා) - ......කුකවි......
4 දු + සිරිත් (නරක සිරිත්) - ......දුසිරිත්......
5 සු + මිහිරි (ඉතා මිහිරි) - ......සුමිහිරි......
6 ප්‍ර + බල (උසස් බල ඇති) - ......ප්‍රබල......

- න නිපාතය ව්‍යඤ්ජන අක්ෂරයකට මුලින් යෙදේ නම් ඊට අ ආදේශ වේ.

1 න + කුසල (කුසල් නො වනුයේ) - ......අකුසල......
2 න + ප්‍රමාණ (ප්‍රමාණ නැත්තේ) - ......අප්‍රමාණ......

- න නිපාතය ස්වර අක්ෂරයකට මුලින් යෙදේ නම් ඊට අන් ආදේශ වේ.

1 න + අවශ්‍ය (අවශ්‍ය නො වනුයේ) - ......අනවශ්‍ය......
2 න + අලස් (අලස නො වන්නේ) - ......අනලස්......
3 න + ඖචිත්‍ය (උචිත භාවයක් නැත්තේ) - ......අනෞචිත්‍ය......

- ව්‍යඤ්ජන අක්ෂරයකට පූර්වයෙන් යෙදෙන 'න' නිපාතය ඇතැම් විට නො, නු ස්වරූපයෙන් සිටී.

    1 න + කැමති (කැමති නො වන්නේ) - ...නොකැමති...

    2 න + සුදුසු (සුදුසු නො වනුයේ) - ...නුසුදුසු...

2 විභක්ති සමාසය

- ප්‍රථමා හා ආලපන යන විභක්ති දෙක හැර සෙසු විභක්තීන්ට අයත් පදයක් මුලින් යෙදී සිදු වන සමාසය විභක්ති සමාසය නම් වේ.

1) කර්ම විභක්ති සමාසය

    1 ගවයන් පාලනය කරන්නේ - ...ගවුපල් / ගොපල්...

    2 මෙහෙ කරන්නී - ...මෙහෙකාරි...

    3 කම් (වැඩ) කරන්නේ - ...කම්කරු...

    4 ගත් (ග්‍රන්ථ) කරන්නේ - ...ගත්කරු...

2) කර්තෘ විභක්ති සමාසය

    1 පරා විසින් පුටුයේ - ...පරපුටු...

    2 දෙවියන් විසින් කියන ලද - ...දෙවිභාෂිත...

3) කරණ විභක්ති සමාසය

    1 කිරෙන් පිසූ බත් - ...කිරිබත්...

    2 අතින් කළ කම (වැඩ) - ...අත්කම්...

4) සම්ප්‍රදාන විභක්ති සමාසය

    1 ජනයාට ප්‍රිය - ...ජනප්‍රිය...

    2 මුනිඳුට කරන පුද - ...මුනිපුද...

5) අවධි විභක්ති සමාසය

    1 ගින්නෙන් වන බිය - ...ගිනිබිය...

    2 වැස්සෙන් ලැබෙන ජලය - ...වැසිජලය...

6) සම්බන්ධ විභක්ති සමාසය

    1 ඇතාගේ දළ - ...ඇත්දළ...

    2 මවගේ කිරි - ...මව්කිරි...

7) ආධාර විභක්ති සමාසය

    1 රටෙහි වැසි - ...රටවැසි...

    2 සරත් කාලයෙහි සඳ - ...සරසඳ...

3 විශේෂණ සමාසය

- විශේෂණ හා විශේෂ්‍ය පද දෙකක් සම්බන්ධ වී සිදු වන සමාසය විශේෂණ සමාසය යි.

1) විශේෂණ මුලින් යෙදීම

    1 නිල් + මහනෙල් (නිල් පැහැ වූ මහනෙල්) - ...නිල් මහනෙල්...

    2 රජ + කුමරු (රාජ කුමාරයා) - ...රජකුමරු...

    3 සුදු + මල් (සුදු පැහැ වූ මල්) - ...සුදුමල්...

    4 දිගු + වරල (දික් වූ වරල) - ...දිගුවරල...

2) විශේෂ්‍ය මුලින් යෙදීම

    1 සේනක + පඩි (පඩිවරයකු වූ සේනක) - ...සේනකපඩි...

    2 ගවුම් + පොඩි (පොඩි ගවුම්) - ...ගවුම්පොඩි...

3) උපමාවාචී අර්ථ මුලින් යෙදීම

1 සඳ + වත (සඳ වැනි වත) - ....සඳුවත....

2 මුතු + දත් (මුතු වැනි දත්) - ....මුතුදත්....

3) උපමාවාචී අර්ථ අගට යෙදීම

1 පා + පියුම (නෙළුම් මලක් වැනි පා) - ....පාපියුම....

2 මුව +තඹර (තඹර වැනි මුව) - ....මුවතඹර....

4) සංඛ්‍යාවාචී පදයක් යෙදීම

1 දස + රජදම් - ....දසරජදම්....

2 තුන් + බිය - ....තුන්බිය....

4 අන්‍යාර්ථ සමාසය

- වෙන් වූ අර්ථ ඇති පද දෙකක් එකතු වී එම පදවල අර්ථයට වඩා වෙනස් වූ සමාසය (අන්‍ය වූ) අර්ථයක් පල කරන සමාසය අන්‍යාර්ථ සමාසය නම් වේ.

1 සිය + පත් (පත් සියයක් ඇත්තේ) - ....සියපත් - නෙළුම් මල....

2 ති + නෙත් (නෙත් තුනක් ඇත්තේ) - ....තිනෙත් - ඊශ්වරයා....

3 තාර + පති (තරුවලට අධිපති වූයේ) - ....තාරපති - සඳ....

4 මල් + අවි (මල් අවි දරන්නේ) - ....මලවි - අනංගයා....

5 දිග් + ඇස (දික් වූ ඇස් ඇත්ති) - ....දිගැස - කාන්තාව....

6 දස + බල (බල දහයක් ඇත්තේ) - ....දසබල - බුදුන්වහන්සේ....

5 දකාරාර්ථ සමාසය

- ද නිපාතයෙන් සම්බන්ධ වී ඇති වෙන් වෙන් අර්ථ ඇති පද ද නිපාතය නැතිව ගැළපීම දකාරාර්ථ සමාසය නම් වේ.

1 දුක ද සැප ද - ....දුකසැප....

2 රත් ද රිදී ද - ....රත්රිදී....

3 ඉර ද හඳ ද තරු ද - ....ඉරහඳතරු....

4 දරුවෝ ද දැරියෝ ද - ....දරුදැරියෝ....

5 අක්කා ද නංගී ද - ....අක්කානංගෝ....

- සමාස වූ පද එක් කොට හෝ වෙන් කොට එක ම ලේඛනයක සමරූපතාවෙන් යුතුව භාවිතය (සෑම තැන ම එක් ක්‍රමයක් අනුගමනය කිරීම) යෝග්‍ය වේ.

උදා - 1 ....හිරුරැස්..../....හිරු රැස්.... 2 ....තුරුලතා..../....තුරු ලතා....

3 ....සුදුමල්..../....සුදු මල්....

- අව්‍යය සමාසයෙන් එක් වූ පද එක් පදයක් සේ ලිවිය යුතු වෙයි.

උදා - 1 ....අවමන්.... 2 ....අතිචාරිදී.... 3 ....අභිලේඛ....

4 ....සුදන.... 5 ....උපතුරු.... 6 ....අනුකම්පාව....

- අන්‍යාර්ථ සමාස පද ද එක් කොට ලිවීම යෝග්‍ය වේ.

1 ...දූසබලු............ 2 ...සිලෝනා............

- කර්ම විභක්ති සමාස පද ද එක් කොට ලිවිය යුතු ය.

1 ...කම්කරුවා........ 2 ...ගන්කරුවා........ 3 ...රන්කරුවා...........

- මහාචාර්ය ජේ.බී. දිසානායක මහතා සමාස නාම පද තවත් අයුරකින් තුන් වැදෑරුම් කොට දක්වයි.

1. ද්විපද සමාස (පද දෙකක් එක් වීමෙන් සෑදෙන සමාස)

උදා - 1 අග + නුවර - ...අගනුවර........... 2 අඹ + යාළුවෝ - ...අඹයාළුවෝ......

3 කෙටි + කතා - ...කෙටිකතා... 6 ගුණ + දහම් - ...ගුණදහම්.......

2. ත්‍රිපද සමාය (පද තුනක් එක් වීමෙන් සැදෙන සමාය)

උදා - 1 අට දා ගේ - ...අටදාගේ........, 2 බක් මහ අකුණු - ...බක්මහඅකුණු...

3 සඳ කඩ පහණ - ...සඳකඩපහණ 4 දිය වඩන නිලමේ - ...දියවඩනනිලමේ

3. චතුෂ්පද සමාස (පද හතරක් එක් වීමෙන් සැදෙන සමාස)

උදා - 1 කවි මිණි මල් දම - ...කවිමිණිමල්දම 2 ඇත් අස් රිය පාබල - ...ඇත්අස්රියපාබල

3 මහ වැලි ගං තෙර - ...මහවැලිගංතෙර 4 මල් වතු නා ගිම් - ...මල්වතුනාගිම්.......

- සාම්ප්‍රදායික සමාස විධි පහට අයත් වන පද ද නූතන ව්‍යවහාරයේ ඇති වචන ද සමාස ලෙස යෙදෙන තැන් ද මීට ඇතුළත් වේ. මේ සමාස පද එක් කොට හෝ වෙන් කොට ලිවිය හැකි ය. දහම් සරණ වැනි පැරණි සිංහල ගද්‍ය ග්‍රන්ථවල විසි තිස් ගණන් සංස්කෘත වචන එක් වී සැදුණු සමාස පද ද දක්නට ලැබේ.

1. පහත දැක්වෙන පද සමාස කොට ලියන්න.

1 ඇල ද දොල ද - ...ඇළදොළ......... 2 ගල් වැනි හිත් - ...ගල්හිත්.............

3 සු + දන - ...සුදන.............. 4 රජුගේ නියෝග - ...රාජනියෝග...........

5 දුක ද සැප ද - ...දුකසැප.......... 6 මල් වැනි වැස්ස - ...මල්වැස්ස.............

7 මලෙහි පැණි - ...මල්පැණි........... 8 කු + කවියා - ...කුකවියා..............

9 සඳෙහි එළිය - ...සඳඑළිය.............. 10 තරුණයෝ ද තරුණියෝ ද - ...තරුණතරුණියෝ

2. පහත දැක්වෙන සමාස පද කවර විභක්තියකට අයත් දැයි සඳහන් කරන්න.

1 මැටියෙන් කළ බඳුන් - ...මැටිබඳුන් / කරණ විභක්ති 2 පිනට දෙන හාල් - ...පින්හාල් / සම්ප්‍රදාන විභක්ති

3 බිඟුන්ගේ නද - ...බිඟුනද / සම්බන්ධ විභක්ති 4 වැඩ කරනුයේ - ...වැඩකරු / කර්ම විභක්ති

5. වේයන් විසින් තැනූ පස් - ...වේපස් / කර්තෘ වි. 6 ගමෙහි වැසි - ...ගම්වැසි / ආධාර විභක්ති

7 කාමීන්ගෙන් වන හානි - ...කාමහානි / අවධි වි. 8 රනින් කළ අබරණ - ...රනබරණ / කරණ විභක්ති

9 ළමයින් සඳහා ලියූ පොත් - ...ළමාපොත් / සම්ප්‍රදාන විභක්ති 10 රජුගේ පිරිස - ...රජපිරිස / සම්බන්ධ විභක්ති

3. පහත දී ඇති වාක්‍යවල තද කළු අකුරින් මුද්‍රිත කොටස් සඳහා සුදුසු සමාස පද ලියන්න.

1 අපි සීගිරිය නගින අතර ගලින් බැඳි පඩි ගණන් කළෙමු. - ...ගල්පඩි.............

2 සතුන්ට දක්වන කරුණාව මිනිසුන් වෙතින් ඇත් වෙමින් පවතී. - ...සත්ත්ව කරුණාව.........

3 සැදැහැතියෝ ඉතා පිරිසිදු වතින් සැරසී බෝමළුවට රැස් වූහ. - ...සුපිරිසිදු.............

4 තරුණයෝ ද තරුණියෝ ද උත්සවය සංවිධානය කිරීමට වෙහෙසුණහ. - ...තරුණ තරුණියෝ

5 අප සමාජය වනසන නරක සිරිත් පිටු දැකිය යුතු ය. - ...දුසිරිත්.........

6 පුරාවිද්‍යා කැණීම්වල දී මැටියෙන් කරන ලද බඳුන් කීපයක් හමු විය. - ...මැටිබඳුන්.......

7 දරුවා කිරි වැනි දත් විදහා සිනා සුණේ ය. - ...කිරිදත්...........

8 ඔවුහු ගුණ ද නුවණ ද වැඩුණු දරුවෝ වූහ. - ...ගුණනුවණ.............

9 අපි සියල්ලෝ ම ශ්‍රී ලංකාවේ වැසියෝ වෙමු. - ...ශ්‍රී ලංකාවාසීහු.......

10 ඉන්දීය සාගරයේ ඉතා බලවත් භූමිකම්පාවක් ඇති විය. - ...අතිබල............

15 සමාස - පසුගිය විභාග ප්‍රශ්න - පිළිතුරු

2019 13) 02 15) 03 (v) (අ) අව්‍යය සමාසය / අවිය සමස්
(ආ) අන්‍යාර්ථ සමාසය / අන් අරුත් සමස්

2018 10) 02

2017 10) 03 (vii) දරුදැරියෝ, ඉමිහිරි
18) 02
23) 03

2016 10) 04
2015 09) 01
2013 32) 04

2012 18) 03
iv. අ. දකාරාර්ථ/ ද අරුත්
ආ. විශේෂණ/ වෙසෙසුන් වෙසෙස්/ වෙසෙසුන් සමස්/ විශේෂණ පූර්ව පද සමාස

Term test 10) 03
12) 03

1. ඉරහඳ - දකාරාර්ථ සමාසය (ද අරුත් සමස්)
2. කළුගල - විශේෂණ සමාසය (වෙසෙසුන් වෙසෙස් සමස්)
3. මෙහෙකරු - කර්ම විභක්ති සමාසය (කම් විබත් සමස්)
4. ලිපිකරු - කර්ම විභක්ති සමාසය (කම් විබත් සමස්)
5. සඟපිරිත් - කර්තෘ විභක්ති සමාසය (කතු විබත් සමස්)
6. ගිහිපිරිත් - කර්තෘ විභක්ති සමාසය (කතු විබත් සමස්)
7. සවත් (කඳ කුමරු) - අන්‍යාර්ථ සමාසය (අන් අරුත් සමස්)
8. අත්කම් - කරණ විභක්ති සමාසය (කරණ විබත් සමස්)
9. කිරිබත් - කරණ විභක්ති සමාසය (කරණ විබත් සමස්)
10. වනමල් - ආධාර විභක්ති සාමාසය (අදර විබත් සමස්)
11. අඳුරුකුටිය - විශේෂණ සමාසය (වෙසෙසුන් වෙසෙස් සමස්)
12. විෂදළ - විශේෂණ සමාසය (වෙසෙසුන් වෙසෙස් සමස්)
13. නිදොස් - අව්‍යය සමාසය (අවිය සමස්)
14. දුසිරිත් - අව්‍යය සමාසය (අවිය සමස්)
15. දියසෙවෙල් - ආධාර විභක්ති සාමාසය (අදර විබත් සමස්)
16. සහසකර (සූර්යයා) - අන්‍යාර්ථ සමාසය (අන් අරුත් සමස්)
17. බුද්ධපූජා - සම්පදාන විභක්ති සමාසය (සපදන් විබත් සමස්)
18. ශිෂ්‍යාධාර - සම්පදාන විභක්ති සමාසය (සපදන් විබත් සමස්)
19. මුවහම - සම්බන්ධ විභක්ති සමාසය (සබඳ විබත් සමස්)
20. දිවිවගවලස් - දකාරාර්ථ සමාසය (ද අරුත් සමස්)
21. ග්‍රහදොස් - අවධි විභක්ති සමාසය (අවදි විබත් සමස්)
22. හෙළබස - සම්බන්ධ විභක්ති සමාසය (සබඳ විබත් සමස්)
23. සතුරුබිය - අවධි විභක්ති සමාසය (අවදි විබත් සමස්)
24. තැගෙනහිර (පෙරදිග) - අන්‍යාර්ථ සමාසය (අන් අරුත් සමස්)
25. රාජභෝජන - සම්බන්ධ විභක්ති සමාසය (සබඳ විබත් සමස්)
26. පොල්තෙල් - ආධාර විභක්ති සාමාසය (අදර විබත් සමස්)
27. ගොඩසුළං - අවධි විභක්ති සමාසය (අවදි විබත් සමස්)
28. නොමිනිස් - අව්‍යය සමාසය (අවිය සමස්)
29. පසැස් (බුදු රජ) - අන්‍යාර්ථ සමාසය (අන් අරුත් සමස්)
30. තෙරුවන - විශේෂණ සමාසය (වෙසෙසුන් වෙසෙස් සමස්)